

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף של"ח וידיעת הארץ
רציונל מחנאות טיוטא 30/4/12

מחנה ופעילות מחנאית בגיחה

מחנה זה ענין רב תועלת שישנן בו הרבה מעלות (מילים ולחן עממי)

המסר הערכי

תהליך ההכנה והתכנון הקודם לבניית מחנה והוצאת התכנית לפועל, מהווים התנסות חינוכית ערכית המאירה את כוחה של הקבוצה כהשתקפות תרומת היחידים חברי הקבוצה. (עצמאות, עשייה, התנסות, שותפות)

המטרה

התלמיד ישתתף בתהליך תכנון ובנייה של מתחם מחנאי קבוצתי לשם טיפוח: יצירתיות, עבודת צוות, גאווה קבוצתית, הגברת ההערכה העצמית וחיזוק הביטחון העצמי.

הרעיון המרכזי

הקמת מתחם מחנאי קבוצתי (מחנן) הוא תהליך חינוכי ערכי בו נדרש התלמיד להיות שותף לתכנון לארגון ולביצוע משימה מורכבת.

המתחם ישמש **בית** לתלמיד ולקבוצה למשך שני ימי הגיחה. עליו לספק את צרכי היחיד והקבוצה, אך הוא ממלא תפקיד נוסף ומשמעותי **בייצוג** הקבוצה בפני הקבוצות האחרות והנהלת המחנה.

תכנון המחנה ובנייתו מקדמים **חשיבה יצירתית, עבודת צוות, לכידות קבוצתית, יוזמה ואחריות**. ההתמודדות המוצלחת עם המשימה המורכבת ויצירת יש מאין תורמת **לחיזוק הביטחון העצמי ולהכרת הכוחות** והיכולות הטמונים ביחיד ובקבוצה.

התהליך מזמן אפשרויות רבות **ליישום ותרגול מנהיגות**: הובלת התכנון הקבוצתי, הובלת תכנון פרטני, הובלת הבנייה ברמת הקבוצה רמת המתקן או חלקים ממנו. תכנון ובניית מחנן בהלימה לנושא נבחר מקדמת את ההכרות וההזדהות עם הנושא. עבודת הבנייה מסייעת לטיפוח ערכים של שמירה על בטיחות, מצויינות, סדר ונקיון, חיסכון במשאבים, ושמירה על הסביבה.

עקרונות לתכנון ובניית מחנן

תהליך התכנון כולל שני שלבים עיקריים:

- שלב א' הגיית תכנית כללית וחלוקת הקבוצה לצוותי תכנון.
- שלב ב' כל צוות תכנון ינסח תכנית מפורטת של החלק במחנן עליו קיבל אחריות.

בניית המחנן

הבנייה תתבצע על ידי כל הקבוצה, המחנה ישקף את נושא הגיחה. הבנייה תתחלק לשלבים הבאים:

שלב	חלקי המחנן שיוקמו	הייצוג	הערך
א	גדר היקפית	הגדרת הטריטוריה הקבוצתית בתוך המתחם השכבתי	יצירת תשתית לזהות הקבוצתית
ב	מאהל הלינה- אוהל סיירים לכל זוג תלמידים	הגדרת הטריטוריה הפרטית במתחם הציבורי של הקבוצה	חיבור אישי לקבוצה יחד עם שמירה על פרטיות
ג	הקמת תורן ורחבת מסדרים קבוצתית	המסדר מייצג את היות הקבוצה גוף אחד הדגל מסמל את הקבוצה	ערכים של סולידריות, גיבוש, סדר, משמעת
ד	הקמת מתקנים שונים: שער, כירות בישול, שולחן, מתקני נעליים, תרמילים, פינת ישיבה וכו'	המתקנים משמשים להגברת נוחות השהייה במחנה וגם מציגים את מקוריות הקבוצה ויכולותיה.	ערכים של יצירתיות, חיזוק הביטחון העצמי והכרה ביכולת העצמית, גאווה קבוצתית.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף של"ח וידיעת הארץ
רציונל מחנאות טיוטא 30/4/12

ניהול בניית המחנה:

לפני הגעת התלמידים לשטח המחנה, יוקצה לכל קבוצה, בהלימה לתכנית המחנך, שטח שיתוחם מראש וכן ציוד (סנדוויץ' חבלים בזנטיים וכו') מפקדת המחנה תשאף לחלק את השטחים כך שבמרכז המחנה יעבור "קארדו" ובו שערי כל המחנכים.

במסדר פתיחה של כל המחנה יוכרו על תחילת התחרות בין הקבוצות, כל שלב בבנייה והתוצאות הסופיות ינוקדו ויהוו מרכיב בתחרות הכוללת של הגיחה.

מסדר לכל שלב

המחנה יוקם על פי השלבים המפורטים מעלה. כל שלב יפתח במסדר בו יטיל המש"צ המוביל את המשימה על הקבוצה ויקצה זמן לביצועה. בתום הזמן תתייצב הקבוצה למסדר תקבל ניקוד על ביצוע המשימה ותצא למשימה הבאה.

פיקוח והנחייה

במהלך כל שלב מרכז הקבוצה והמש"צ המחנה יעברו בין התלמידים הבונים וינחו את מובילי הבניה לגבי בטיחות, איכות, ונקיון

בניית מתקן

1. מתקן יבנה על פי תכנית שאישר מדריך בוגר הבנייה תנוהל על ידי ראש צוות המתקן

2. **עקרונות הבנייה:**

א. בניה מלמטה למעלה

ב. הכבד והעבה למטה הקל והדק למעלה

ג. הבסיס רחב מהגג

ד. מבנים יש לבנות ממשולשים (המשולש הוא צורה הנדסית יציבה וחזקה מלבן יש להפוך לשני משולשים באמצעות אלכסון)

ה. בטיחות בהעברת סנדוויץ', שימוש בכלי עבודה, העמדת מתקנים, עבודה בגובה.

3. הכפיתה:

א. כפיתה מתבצעת בשניים: אחד כופת, אחד מחזיק ומעביר את החבל.

ב. מתיחת כפיתה וחניקות בעזרת מקל מתיחה כל כפיתה מסתיימת בשני חצאי קביעה.

ג. שתי כפיתות סמוכות לא יעלו זו על זו

פירוק המחנה

הפירוק כמו הבנייה יתבצע בשלבים כל שלב יפתח במסדר הכולל תדריך ודגשי בטיחות,

גם הפירוק יתנהל תוך השגחה והנחייה של המש"צ החונך ומרכז הקבוצה.

אין לחתוך חבלים למעט חבל 2 או דק ממנו. בתום כל שלב יש לגלגל חבלים ולאסוף לתוך שקים סנדוויץ' יש להעביר ולסדר במתקנים או במכולות לפי אורך, ציוד יש להחזיר למחסני המתקן

שלבי הפירוק

שלב	חלקי המחנך שיפורקו
א	הכנסת ציוד אישי לאוהלים פירוק מתקנים, ניקוי ארגון ואריזת ציוד המתקן
ב	פירוק גדרות ותורן
ג	פירוק אוהלים, ריכוז הציוד האישי במערום קבוצתי, החזרת ציוד למחסן המתקן וסריקת שטח המחנך
ד	מסדר סיום גיחה במגרש המסדרים הכללי הורדת הדגל ופירוק התורן המרכזי.